รายงานผลการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

๑. การจัดประชุมคณะทำงานทบทวนแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จังหวัดมุกดาหาร และแผนปฏิบัติการด้านการศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

<u>ประเด็นในการมีส่วนร่วม</u>

กลุ่มนโยบายและแผน ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานทบทวนแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จังหวัดมุกดาหาร และแผนปฏิบัติการด้านการศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ถึง ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมโรงแรมพลอยพาเลซ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากองค์คณะบุคคล กศจ.และ อกศจ.มุกดาหาร ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนจากหน่วยงานทางการศึกษาและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากภาคประชาชน ผู้แทนจากภาคเอกชน ในที่ประชุมได้กำหนดให้แบ่งกลุ่มตามประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้ง ๗ ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

<u>ผลจากการมีส่วนร่วม</u>

๑) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร มีกรอบทิศทางในการพัฒนาการศึกษา ในระยะ ๕ ปี
๒) ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนจากองค์คณะบุคคล ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์รวม ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

การศึกษามีคุณภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ รองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นิยามศัพท์

การศึกษาที่มีคุณภาพ หมายถึง สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม นำความรู้สู่อาชีพอย่างมีความสุข

สมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ หมายถึง ทักษะของเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีจุดเน้นการเรียนรู้ ๓R ๘C

ทักษะ ๓R คือ ๑. อ่านออก ๒. เขียนได้ ๓. คิดเลขเป็น

ทักษะ ๘C คือ ๑. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหาได้ ๒. คิดอย่างสร้างสรรค์คิดเชิงนวัตกรรม ๓. ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม ๔. ความร่วมมือการทำงานเป็นทีม

และภาวะผู้นำ ๕. ทักษะการสื่อสารและรู้ทันสื่อ ๖. ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และการรู้ทันเทคโนโลยี ๗. ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ ๘. มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบ วินัย

พันธกิจ

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกคนเข้าถึงการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาเทคโนโลยี มีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องและเท่าเทียมกัน

๓. เสริมสร้างให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสาธารณะ ต่อสังคม และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เสริมสร้างสังคมคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บูรณาการระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

๔. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ คำนวณ ตามแนวทางพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้และใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. ประสานและพัฒนาภาคีเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสู่สากล และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๖. บูรณาการเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาขีดความสามารถกำลังคนในวิชาชีพ ด้านการวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรม

เป้าประสงค์

๑. ทุกคนเข้าถึงการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนาคุณภาพด้านเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง เท่าเทียมและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ผู้เรียนทุกคนมีจิตสาธารณะ ต่อสังคม และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๔. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ คำนวณ ตามแนวทางพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้และใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. ภาคีเครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีงานทำ และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๖. กำลังคนมีความสามารถในการวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนาขีดความสามารถในวิชาชีพรองรับตลาดแรงงานสู่สากล

๗. สังคมมีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทุกสถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาเชิงบูรณาการตามหลักธรรมาภิบาล

๘. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและความพร้อมสู่ศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมีคุณภาพ

<u>การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน</u>

๑) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร สามารถขับเคลื่อนงานตามกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา มีการทำงานแบบการบูรณาการทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) บุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร สามารถนำแนวททางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาฯ แผนปฏิบัติการและแผนปฏิบัติราชการสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

<u>แสดงภาพการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน</u>

๒) แบบสอบถามการวิเคราะห์สภาพองค์กรทางการศึกษา สภาวการณ์ด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดมุกดาหารประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) จังหวัดมุกดาหาร (ฉบับทบทวน)

การวิเคราะห์สภาพองค์กรในสถานการณ์ด้านการจัดการศึกษา ในการจัดทำแผนพัฒนาศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จังหวัดมุกดาหารในภาพรวม ได้จัดทำ SWOT Analysis โดยประเด็นการวิเคราะห์ภายนอกใช้หลัก STEP ส่วนการวิเคราะห์ภายในใช้หลัก ๒S ๔M ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. อายุผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๑๓๐ คน)

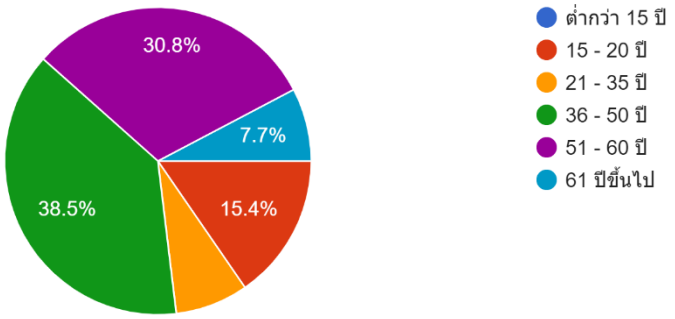

๒. อาชีพผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๑๓๐ คน)

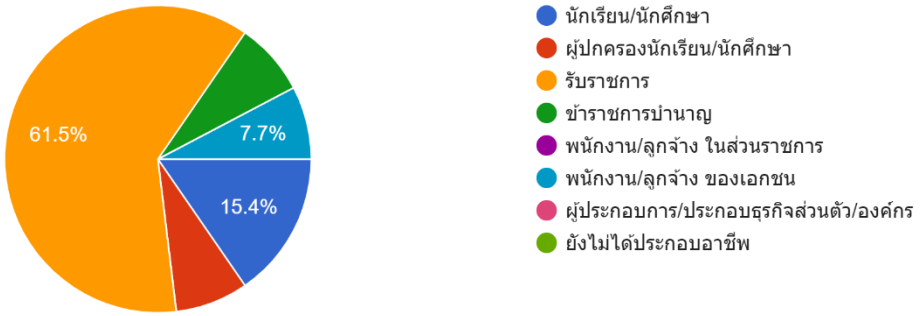

๓. ความเกี่ยวข้องด้านการศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๑๓๐ คน)

ปัจจัยภายนอก (External Environment) .ใช้หลัก STEP คือ

๑.ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social – cultural Factors : S)

๒.ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T)

๓.ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E)

๔. ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal Factors : P)

ปัจจัยภายใน (Internal Environment) ใช้หลัก ๒S ๔M คือ

๑.โครงสร้างและนโยบาย (Structure : $S_๑$)

๒.บริการและผลผลิต (Service and Products : $S_๒$)

- บุคลากร (Man : $M_๑$
- ประสิทธิภาพทางการเงิน (Money : $M_๒$)
- วัสดุทรัพยากร (Material : $M_๓$)
- การบริหารจัดการ (Management : $M_๔$)

๑.วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก แสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social–Cultural Factors: S)

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๑.ประชาชนชาวจังหวัดมุกดาหาร เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในหลักศาสนาเป็นสังคมสงบสุข อบอุ่น น่าอยู่ ช่วยเหลือ เกื้อกูลมีปัญหาและเกิดอาชญากรรมน้อย ๒. จังหวัดมุกดาหารเป็นเมืองน่าอยู่ด้านธรรมชาติ ด้านธรรมะ ด้านวัฒนธรรมประเพณี และมีแหล่งท่องเที่ยว ที่หลากหลาย และมีอาชีพที่สำคัญคือ การปลูก ยางพาราและการเลี้ยงโคขุน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	๑. ปัญหาการหย่าร้าง การประกอบอาชีพต่างถิ่น ส่งผลให้เด็กต้องอาศัยอยู่กับญาติ ขาดการดูแล เอาใจใส่ของผู้ปกครอง ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ๒. การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมบริโภคนิยมตามยุคโลกาภิวัฒน์ ส่งผลให้เด็กนักเรียนและเยาวชมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ๓. อัตราการเกิดของประชากรลดลงและประชาชนมีค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนใน

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๓. จังหวัดมุกดาหารมีอาณาเขตติดต่อกับ สปป.ลาว มีการค้าชายแดน มีระบบโลจิสติกส์ เปิดประตูสู่อาเซียน ๔. มีเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาทั้งในและ ต่างประเทศ ๕.ประชาชนให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาทำให้อัตราการเข้าเรียนและเรียนต่ออยู่ในระดับสูง ๖.จังหวัดมุกดาหารเป็นสังคมที่เห็นคุณค่า ประโยชน์ของการศึกษาส่งผลให้มีการสนับสนุนการศึกษาด้วยรูปแบบ ที่หลากหลาย มีชนพื้นเมือง ๘ เผ่า มีศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา	เมือง ทำให้โรงเรียนในชนบทมีจำนวนนักเรียนลดลง ๔.ความมั่นคงทางไซเบอร์ โรคอุบัติใหม่ (โรคโควิด๑๙) ผลกระทบต่อชีวิตการเรียนการสอน ความมั่นคงคุณภาพชีวิต และคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T)

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๑. ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ทั่วถึง และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล ความรู้ ได้ด้วยตนเองอย่างหลากหลายทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ๒. ภาครัฐและเอกชน เข้ามาส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและบุคลากรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้อย่างทั่วถึง	๑. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลให้วัสดุอุปกรณ์ที่รองรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ๒. เด็กและเยาวชน ขาดวิจารณญาณในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและผู้ปกครองขาดความรู้ทักษะ ความสามารถในการแนะนำแก่บุตรหลาน ๓. การจัดการข้อมูลสารสนเทศที่แตกต่างกันทำให้การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ ๔. ขาดการส่งเสริมการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๕. . การสื่อสารผ่านช่องทาง Social media ที่รวดเร็วส่งผลให้ปัญหาทางสังคมเกี่ยวกับได้ง่ายขึ้น ยาเสพติด ปัญหาทางเพศ และอบายมุขแพร่กระจายสู่สถานศึกษา

ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E)

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๑.สถานศึกษาได้นำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ทำให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และส่งผลให้มีการสนับสนุนการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น ๒.รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดสภาพคล่องในด้านงบประมาณ มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน ส่งผลให้ผู้ปกครองมีรายได้มากขึ้น ๓.กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ๔.การขยายตัวการลงทุนโดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสู่อาเซียน	๑. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่ำส่งผลกระทบต่อการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา ๒. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดมุกดาหาร มีอัตราการเติบโตค่อนข้างน้อย ๓. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการศึกษาไม่เพียงพอ ๔. การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดมีน้อยมีเพียงบางอำเภอเท่านั้น

ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors : P)

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๑.รัฐธรรมนูญ และกฎหมายทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึงตลอดชีวิต ๒.รัฐนำระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์ มีความเสมอภาคและได้รับความเป็นธรรม	๑.การเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบ่อยครั้ง ส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ต่อเนื่อง เกิดความสับสน ในทางปฏิบัติ ๒.การออกกฎหมายทางการศึกษาในบางประเด็นไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ส่งผลให้การกำหนดทิศทางการจัดศึกษาและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไม่ชัดเจน

โอกาส (opportunities)	อุปสรรค (Threat) S
๓. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษา ส่งผลให้ลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้ ๔.นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติ จริงในภาคธุรกิจและภาคธุรกิจระดับพื้นที่ได้ให้ความร่วมมือการเชื่อมโยงระบบการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ๕.นโยบายรัฐบาลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดนวัตกรรมแนวทาง จัดการเรียนรู้ STEM Education เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ๖. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร ยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน ๗. มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทำให้ การขับเคลื่อนการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมี การบูรณาการจัดการศึกษาทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ และเอกชน	๓. การจัดสรรงบประมาณรายหัว ตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษา โดยใช้อัตราเดียวกันไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็ก

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Analysis) แสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

ด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure) $S_๑$

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weaknesses)**
๑.การกำหนดโครงสร้างสายงานการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางการศึกษาชัดเจนส่งผลให้การกำกับการประสานงานการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาและการติดตามการประเมินผลเป็นไปอย่างมีระบบครบวงจร ๒.การจัดการศึกษาของจังหวัดมุกดาหารมุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานอาชีพ สู่สากล บนพื้นฐานของความเป็นไทมุกดาหาร ๓.การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดมุกดาหารที่สอดคล้องกับบริบท นโยบายของรัฐ และความเปลี่ยนแปลงเชิงสังคม ๔.คณะกรรมการด้านการศึกษาในจังหวัดทุกระดับทำหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารทางการศึกษาส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ต่อเนื่อง ๒.นโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา มีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ ๓. ความรู้ความเข้าใจของสถานประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี และสถานประกอบที่มีความพร้อมยังมีน้อย ๔. นโยบายประชาคมอาเซียนทำให้เกิดความเสียเปรียบทางอาชีพของคนไทย เนื่องจากข้อจำกัดด้านภาษา

ด้านผลผลิตและบริการ (Service) $S_{๒}$

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑.การให้บริการทางการศึกษาครอบคลุมประชากร ทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ๒.การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องหลัก ยุทธศาสตร์ของชาติและนโยบายจุดเน้นทางด้าน การศึกษาของกระทรวงศึกษาฯ รวมทั้งบริบทและ ตามความต้องการของท้องถิ่น ๓. ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการ ทาง การศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ๔.ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสเรียนต่อใน ระดับที่สูงขึ้นและมีงานทำ ๕.การส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารทางการศึกษาเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพการศึกษาทางการศึกษา สนองต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้เครือข่าย พัฒนาคุณภาพและเทคนิคการบริหารจัดการภาครัฐแนว ใหม่รวมทั้งการบริหารการศึกษาแบบบูรณาการทุก หน่วยงาน ในการจัดการจัดการศึกษา ๖. หน่วยงานทางการศึกษาสามารถจัดการศึกษา แบบ ทวิภาคี (สถานประกอบการ) ได้อย่างประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนผู้เรียน สายอาชีพ ๗. หน่วยงานทางการศึกษาสามารถจัดการศึกษาแบบ ทวิศึกษา (หน่วยงานทางการศึกษาด้วยกัน) ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนผู้เรียนสายอาชีพ	๑.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและจากการประเมิน O-NETปีการศึกษา ๒๕๖๔ ปี ชั้น ป.๖ ม.๓ และม.๖ ของสพฐ/สช/ อว/ตชด/ สถ./พศ.N-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ป.๖ ม.๓ ม.๖ ของกศน. B-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ม.๓ ,ม.๖ ของสำนัก พุทธศาสนาV-NETปีการศึกษา ๒๕๖๔ ของอาชีวศึกษา ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งอยู่ใน เกณฑ์ที่ควรปรับปรุงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกรายวิชา ๒. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ ทำ ให้การบริการและอำนวย ความสะดวกแก่ประชาชน ยัง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้านบุคลากร (Man) $M_{๑}$

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในระเบียบวินัยของราชการเป็นแบบอย่างที่ดี ๒. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ๓. การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน	๑. ขาดแคลนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และวิชาชีพเฉพาะ ๒. บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานและสถานศึกษาไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานรวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นอัตราจ้างไม่มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ๔. ขาดการส่งเสริมความร่วมมือการแลกเปลี่ยนบุคลากรจากสถาบันการศึกษา/หน่วยงานในต่างประเทศ และบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะทางในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

ด้านประสิทธิภาพทางการเงินงบประมาณ (Money) $M_{๒}$

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑..มีการกระจายอำนาจทางด้านการเงินในรูปแบบวงเงินรวม และค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเงินอุดหนุนรายหัว ๒.สามารถระดมทรัพยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓.มีระบบเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ทันสมัย ส่งผลให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ/แผนปฏิบัติราชการประจำปี	๑.มีจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒. ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประจำจังหวัด

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (Materials) $M_{๓}$

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑. สถานศึกษานำสื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น ๒. สถานศึกษามีสื่อICTทำให้นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้เต็มศักยภาพของตนเอง ๓. สถานศึกษาสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้และสถานประกอบการอย่างหลากหลาย ๔. มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	๑. ขาดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาประจำจังหวัด (วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ) และศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ประจำจังหวัด เพื่อให้บริการ แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชน ๒. วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสื่อเทคโนโลยีการศึกษาบางรายการไม่ได้มาตรฐานขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านบริหารจัดการ (Management) $M_{๔}$

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
๑. มีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการบริหารเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ๒. มีการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบเครือข่ายหลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. มีโครงสร้างบริหารจัดการศึกษาของจังหวัดในรูปแบบใหม่ ที่ชัดเจน ครอบคลุม ขอบเขตในการปฏิบัติงานของทุกองค์กรการศึกษา	๑. ขาดระบบฐานข้อมูลศูนย์สารสนเทศจังหวัด (Data Based) ที่เป็นเอกภาพส่งผลให้การใช้ทรัพยากรร่วมกันในการวางแผนขาดประสิทธิภาพ (Unity) ๒. หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ขาดการประสานงานและบูรณาการการจัดการศึกษาร่วมกันอย่างเป็นระบบยังอ่อนด้อยประสิทธิภาพในการบริหารด้านการด้านจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษายังไม่เชื่อมโยงเป็นเอกภาพ

<u>สรุปและอภิปรายผล</u>

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรการศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis จากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) สรุปผลจากข้อค้นพบในประเด็นสำคัญรวมทั้งอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ผลการวิเคราะห์ภายนอก (External Factors Analysis) ผลสรุปในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านโอกาส (Opportunities) จำแนกประเด็นการค้นพบในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.๑ ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social–cultural) พบว่า คุณลักษณะของประชาชนจังหวัดมุกดาหาร มีพื้นฐานชีวิตที่เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมพระพุทธศาสนา ทำให้สังคมน่าอยู่ ประชาชนให้ความสำคัญกับการศึกษา ทำให้อัตราการเรียนต่อ อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง เป็นสังคมที่เห็นคุณค่าประโยชน์ของการศึกษาส่งผลให้มีการสนับสนุนการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังเป็นสังคมที่มีเอกลักษณ์ศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒ ด้านเทคโนโลยี (Technological) พบว่า ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ทั่วถึง และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล ความรู้ ได้ด้วยตนเองอย่างหลากหลาย ภาครัฐและเอกชน เข้ามาส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และบุคลากรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้อย่างทั่วถึง

๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ (Economic) พบว่า ประชาชนได้นำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เกิดการขับเคลื่อนและสนับสนุน ด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ ในขณะเดียวกันการที่รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เกิดสภาพคล่องในการลงทุนและงบประมาณ สำหรับด้านเศรษฐกิจการศึกษามีการจัดตั้งกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งเพิ่มโอกาส ทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เกิดการขยายตัวในการลงทุน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

๑.๔ ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal) พบว่า รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและรับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง รัฐมีการนำระบบธรรมาภิบาลมาใช้ ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้รับบริการ เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษา ส่งผลต่อการลดภาระค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง ภาพรวมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น ได้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งระบบ เช่น นโยบายประชารัฐ นโยบายกระจายอำนาจในการปฏิรูปการศึกษา

ได้สร้างประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนมากขึ้นส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน ด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นที่ใช้ในกลุ่มประเทศอาเซียน

๒) ด้านอุปสรรค (Threats) จำแนกประเด็นการค้นพบในองค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social–cultural) พบว่า ในพื้นที่ประสบปัญหา การหย่าร้างค่อนข้างสูง ครอบครัวแตกแยก ทำให้นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติ ขาดการดูแลเอาใจ ใส่จากผู้ปกครอง ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กนักเรียน และในวงกว้างสภาพพื้นที่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสังคมบริโภคนิยมตามกระแสโลกาภิวัฒน์ ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กเยาวชน ผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน ขนาดใหญ่ ส่งผลต่อจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่เพิ่มมากขึ้น

๒.๒ ด้านเทคโนโลยี (Technological) พบว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผล ให้วัสดุอุปกรณ์ที่รองรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เด็กและเยาวชน ขาดวิจารณญาณในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและผู้ปกครองขาดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการแนะนำแก่บุตรหลาน การจัดการข้อมูลสารสนเทศที่แตกต่างกันทำให้การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ และขาดการส่งเสริมการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๒.๓ ด้านเศรษฐกิจ (Economic) พบว่า สภาพเศรษฐกิจของชุมชนส่วนใหญ่เป็น ภาคเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่ำส่งผลกระทบต่อการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดมุกดาหาร มีอัตราการเติบโตค่อนข้างน้อย นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน มีสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการศึกษาไม่เพียงพอ และมีการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดมีน้อย

๒.๔ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal) พบว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการศึกษาบ่อยครั้ง ส่งผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาที่เป็นไปอย่างล่าช้าเกิดความสับสนในการปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายมีมาก และซ้ำซ้อนหลายประเด็น นอกจากนี้การออกกฎหมายไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดทำให้การกำหนดทิศทางไม่ชัดเจน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณรายหัวโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนจบการศึกษาที่มีอัตราเท่ากัน ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ข. ผลการวิเคราะห์ภายใน (Internal Factors analysis) ผลสรุปในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อการกำหนดจุดแข็ง (Strengths) ของการพัฒนาและเพื่อขจัดจุดอ่อน (Weaknesses) ในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสรุปประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) ด้านจุดแข็ง (Strengths) พบว่าองค์กรทางการศึกษาของจังหวัดมุกดาหารมีจุดแข็ง (Strengths) เป็นโอกาสของการพัฒนา ได้แก่

๑.๑. ด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure) พบว่า กำหนดโครงสร้างการศึกษาที่มีความชัดเจนส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการกำหนดนโยบาย การจัดการศึกษา มุ่งสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นสากลและสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) มีการกำหนดแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบท จากประสิทธิภาพและความชัดเจนในเชิงโครงสร้าง เชิงนโยบายและการกำหนดแบบปฏิบัติที่กล่าวมานั้น ส่งผลต่อบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของบุคลากรทุกระดับเกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Leader Change) ส่งผลต่อการพัฒนาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

๑.๒ ด้านการบริการและผลผลิต (Service / Products) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร ได้มีบริการทางการศึกษาที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการศึกษาชาติและสภาพท้องถิ่น ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาที่กระตุ้นให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑.๓ ด้านครูและบุคลากร พบว่า (Man) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร มีจุดแข็งในด้านบุคลากร ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในระเบียบวินัยในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้น ในการพัฒนาตนเองส่งผลต่อการความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และคุณภาพการศึกษา

๑.๔ ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money) พบว่า มีการกระจายอำนาจทาง ด้านการเงิน/งบประมาณได้ทั่วถึงในรูปแบบการจัดสรรในวงเงินรวมและเงินอุดหนุนรายหัวส่งผลต่อความคล่องตัวในการบริหารสามารถระดมทรัพยากรภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการเบิกจ่ายงบประมาณที่ทันสมัย ทำให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ/แผนปฏิบัติราชการประจำปี

๑.๕ ด้าน วัสดุ อุปกรณ์การศึกษา (Materials) พบว่า มีการนำสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ ICT ที่ช่วยผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสถานศึกษาสามารถบูรณาการปรับใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ได้หลากหลายและใช้องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖ ด้านการบริหารจัดการ (Management) พบว่า จังหวัดมุกดาหารมีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ได้เป็นระบบ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารแบบเครือข่ายที่ส่งผลต่อหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒) จุดอ่อน (Weaknesses)

สำหรับจุดอ่อนในการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ซึ่งจำแนกในแต่ละด้านประกอบด้วย

๑.๑ด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure) พบว่า จังหวัดมุกดาหารมีการเปลี่ยนแปลง ในเชิงโครงสร้างและนโยบายของผู้บริหารที่บ่อยครั้งและต่อเนื่องที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่านโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษามีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ

๑.๒ ด้านการบริการและผลผลิต (Service /Products) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมายังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ที่ควรปรับปรุงหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๓ ด้านครูและบุคลากร พบว่า (Man) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร ยังขาดแคลนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักและจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลากรยังขาดทักษะความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน อีกทั้งครูอัตราจ้างไม่มีความมั่นคงและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

๑.๔ ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร มีจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๑.๕ ด้าน วัสดุ อุปกรณ์การศึกษา (Materials) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร ยังขาดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ICT) รวมทั้งศูนย์การเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้บริการ แก่บุคลากร นักเรียน และทุกฝ่าย นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ยังด้อยคุณภาพขาดการบำรุงรักษา

๑.๖ ด้านการบริหารจัดการ (Management) พบว่า จังหวัดมุกดาหาร ยังไม่มีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (ICT) ระดับจังหวัดที่จะเป็นศูนย์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น รวมทั้งขาดหน่วยงานกลางในการประสานข้อมูลและบูรณาการข้อมูลร่วมกัน

****